

Sygn. akt VU 202/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Dorota Krawczyk

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku K. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania K. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 26 listopada 2015 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sędzia SO Dorota Krawczyk

Sygn. akt VU 202/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 listopada 2015 roku, sygn. (...) organ rentowy przyznał wnioskodawcy K. N. prawo do emerytury górniczej od dnia 1 marca 2014 roku, to jest od daty określonej w wyroku sądu.

W odwołaniu z dnia 15 stycznia 2016 roku pełnomocnik K. N. wniósł o zmianę decyzji i przyznanie ubezpieczonemu prawa do zastosowania przelicznika 1,8 wskutek zaliczenia w wymiarze półtorakrotnym pracy świadczonej przez ubezpieczonego na rzecz (...) S.A. O. (...) B. w R. w okresach od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku, od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku oraz od 1 sierpnia 1997 roku do nadal, bowiem ze stanu faktycznego oraz świadectwa wykonywania pracy górniczej z dnia 13 lutego 2014 roku wydanego w oparciu o protokół z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej wynika, iż K. N. pracował jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonując prace elektryczne tj. na stanowisku, które wymienione zostało pod pozycją 7, dział III załącznika nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa adwokackiego według obowiązujących stawek.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Pismem z dnia 5 października 2015 roku ZUS poinformował, że do pracy górniczej w wymiarze pojedynczym zaliczył okresy pracy wnioskodawcy:

- od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku – elektromonter (zał. Nr 2 poz. 4 rozp. (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku),

- od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku – elektromonter pozostałych urządzeń górniczych elektromonter (zał. Nr 2 poz. 4 rozp. (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku),

- od 1 sierpnia 1997 roku do 13 lutego 2014 roku – elektromonter przenośników wielkogabarytowych i elektromonter maszyn i urządzeń górniczych elektromonter (zał. Nr 2 poz. 4 rozp. (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku). Nadto wskazał, że powyższe stanowiska nie figurują w załączniku nr 3 rozp. (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku i nie mogą być zaliczone w wymiarze półtorakrotnym.

Postanowieniem z dnia 15 lutego 2016 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie VIII U 218/16 stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę Sadowi Okręgowemu Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim.

Na rozprawie w dniu 9 listopada 2016 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o zaliczenie w wymiarze 1,5 krotnym w konsekwencji zastosowanie przelicznika 1,8 od okresów:

- od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku,

- od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku,

- od 1 sierpnia 1997 roku do 28 lutego 2008 roku,

- od 21 lipca 2012 roku do wydania decyzji oraz cofnął i wniósł o umorzenie jeśli chodzi o okres **od 1 marca 2008 roku do 20 lipca 2012 roku.**

Pismem z dnia 10 listopada 2016 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o zaliczenie w wymiarze 1,5 krotnym i w konsekwencji zastosowanie przelicznika 1,8 do okresów pracy górniczej wnioskodawcy:

- od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku,

- od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku,

- od 1 sierpnia 1997 roku do 28 lutego 2008 roku,

- od 21 lipca 2012 roku do 26 listopada 2015 roku (data wydania decyzji).

Nadto cofnął odwołanie do okresu **od 1 marca 2008 roku do 20 lipca 2012 roku** i w tym zakresie wniósł o umorzenie postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca K. N., urodzony w dniu (...), w dniu 12 marca 2014 roku wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 2-5 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2014 roku ZUS odmówił przyznania K. N. prawa do emerytury górniczej z uwagi na brak do dnia 13 lutego 2014 roku wymaganych 25 lat stażu pracy (dowód: decyzja z dnia 30 kwietnia 2014 roku k. 40 akt emerytalnych).

Od powyższej decyzji pełnomocnik wnioskodawcy złożył odwołanie (dowód: odwołanie z dnia 20 maja 2014 roku k. 43-44 akt emerytalnych).

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2014 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uznał się niewłaściwym do rozpoznania niniejszej sprawy i przekazał do rozpoznania według właściwości Sądowi okręgowemu Wydziałowi pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim (dowód: postanowienie z dnia 26 czerwca 2014 roku k. 53 akt emerytalnych).

Wyrokiem z dnia 15 października 2015 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie V U 5593/14 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy K. N. prawo do emerytury górniczej od dnia 1 marca 2014 roku (w punkcie 1), zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz wnioskodawcy K. N. kwotę 60,00 zł (sześćdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskiego z dnia 15 października 2015 roku w sprawie V U 5593/14 k. 82).

Decyzją z dnia 26 listopada 2015 roku ZUS przyznał wnioskodawcy emeryturę od 1 marca 2014 roku tj. od daty określonej w wyroku sądu. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie osiągnięte przez skarżącego w okresie od stycznia 2004 roku do grudnia 2013 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 202,93%, a podstawa wymiaru po waloryzacji –6536,32 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 30 lat i 11 miesięcy okresów składkowych oraz 3 miesiące okresów nieskładkowych. Wysokość świadczenia wyniosła 3.973,66 zł. Okres pracy górniczej organ rentowy obliczył według następujących przeliczników:

- 48 miesięcy x 1,8 = 86,4 miesięcy,

- 230 miesięcy x 1,2 = 276,0 miesięcy,

to jest łącznie 362,4 miesięcy (dowód: decyzja z dnia 26 listopada 2015 roku k. 104-105 akt emerytalnych).

Do stażu pracy emerytury górniczej organ rentowy zaliczył wnioskodawcy w wymiarze:

a) jednokrotnym:

- od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku – elektromonter,

- od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku – elektromonter pozostałych urządzeń górniczych,

- od 1 sierpnia 1997 roku do 13 lutego 2014 roku – elektromonter przenośników wielkogabarytowych i elektromonter maszyn i urządzeń górniczych.

b) półtorakrotnym:

- od 1 marca 2008 roku do 20 lipca 2012 roku tj. 1072 dniówek- pracownik zatrudniony przy utrzymaniu ruchu koparek i zwałowarek, gdyż pracował przy usuwaniu awarii elektrycznych koparek wielonaczyniowych i zwałowarek wchodzących w skład układu (...) (dowód: odpowiedź na odwołanie z dnia 9 lutego 2016 roku k. 5-6 akt sprawy).

(...) S.A. Oddział (...) B. w R. nadesłał charakterystykę stanowiska pracy wnioskodawcy, wystawioną w dniu 9 kwietnia 2014 roku, uwzględniającą zakres jego obowiązków na stanowiskach w okresach zatrudnienia od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku, od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku i od 1 sierpnia 1997 roku do 31 marca 1999 roku.

W charakterystyce wskazano, że K. N. był zatrudniony w oddziale (...) w okresie od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku z angażem elektromonter, w okresach od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku z angażem elektromonter pozostałych urządzeń górniczych. W w/w okresach czasu pracy K. N. wykonywał prace, które swoim charakterem odpowiadały stanowisku rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w

pełnym wymiarze czasu pracy wykonującego prace elektryczne. Jednym z podstawowych zadań oddziału (...) były prace górnicze energetyczne i elektryczne związane bezpośrednio z wydobyciem węgla brunatnego i pobieraniem nadkładu. Do zadań K. N. należało:

- budowa linii energetycznych 30kV zasilających maszyny podstawowe oraz zasilające studnie odwodnienia wglębnego odkrywki,
- przebudowa i likwidacja linii napowietrznych i kablowych wraz z postępem frontów wydobywczych w wyrobisku i na zwałowisku,
- budowa, przemieszczanie i przebudowa stacji energetycznych kontenerowych wynikające ze zmiany układów technologicznych w odkrywce,
- budowa i przestawianie stacji energetycznych zasilających odwodnienie wglębne wraz z postępem urabiających maszyn nadkładowych i węglowych w przodku oraz przesuwakami przenośników transportujących urobek,
- przesuwanie i wydłużanie tras kablowych 30kV i 6 kV zasilających maszyny podstawowe w wyrobisku.

Wszystkie prace były wykonywane w wyrobisku kopalni lub na zwałowisku (dowód: charakterystyka z dnia 9 kwietnia 2014 roku k. 30 akt emerytalnych).

W okresie ***od 1 sierpnia 1997 roku do 31 marca 1999 roku*** K. N. był zatrudniony w oddziale (...) na stanowisku elektromonter pozostałych urządzeń górniczych. W powyższym okresie wykonywał następujący zakres prac:

- prace na odkrywce przy obsłudze, naprawach, konserwacji urządzeń układu (...) (koparka-taśmociąg-zwałowarka),
- prace przy przesuwaniu, montażu, demontażu przenośników taśmowych,
- prace związane z eksploatacją urządzeń i instalacji elektromagnetycznych zgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową i obowiązującymi instrukcjami eksploatacji oraz utrzymaniem ich w stałej, pełnej gotowości ruchowej na przenośnikach taśmowych i koparkach,
- prace remontowe, konserwacyjne, naprawcze na urządzeniach pomocniczych stanowiących elementy układu (...).

Powyższe prace były wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy w przodku na obiektach zlokalizowanych w odkrywce P/B. (dowód: charakterystyka z dnia 10 kwietnia 2014 roku k. 31 akt emerytalnych).

Pismem z dnia 10 września 2015 roku (...) S.A. Oddział (...) B. poinformowała, że do stażu pracy górniczej K. N. uwzględniono okresy pracy:

- od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku,
- od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku,
- od 1 sierpnia 1997 roku do 13 lutego 2014 roku (dowód: opinia z dnia 10 września 2015 roku k. 67 akt emerytalnych).

Opiniami ZUS wskazał, że do pracy górniczej w wymiarze pojedynczym zaliczono wnioskodawcy okresy pracy:

- od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku na stanowisku elektromonter,
- od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku na stanowisku elektromonter pozostałych urządzeń górniczych,
- od 1 sierpnia 1997 roku do 13 lutego 2014 roku na stanowisku elektromonter przenośników wielkogabarytowych i elektromonter maszyn i urządzeń górniczych (dowód: opinia k. 73, opinia z dnia 1 października 2015 roku k. 77 akt emerytalnych).

Z umów o pracę z dnia 26 października 1982 roku oraz z dnia 9 maja 1986 roku, a także z angaży wynika, że wnioskodawca został zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...) B. (wcześniej Kopalnia (...) w B.) i od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku był zatrudniony jako elektromonter na oddziale (...). Od 25 kwietnia 1984 roku do 12 kwietnia 1986 roku odbywał służbę wojskową. W okresie od 9 maja 1986 roku do 30 listopada 1988 roku pracował jako elektromonter pozostałych urzędzeń na oddziale (...). Od 1 grudnia 1988 roku do 31 sierpnia 1991 roku pracował na stanowisku elektromontera na oddziale (...). W okresie od 1 sierpnia 1997 roku do 31 marca 1999 roku pracował jako elektromonter pozostałych urzędzeń górniczych na oddziale (...). Od 1 kwietnia 1999 roku do 31 grudnia 2005 roku był zatrudniony jako elektromonter przenośników wielkogabarytowych na oddziale (...). Z dniem 1 stycznia 2006 roku został przeniesiony z oddziału (...) na oddział (...). Od 17 listopada 2006 roku pracował jako elektromonter maszyn i urzędzeń górniczych w przodku na oddziale (...) (dowód: umowy o pracę k. 1, 19, angaże k. 9, 23, 25-27, 29, 32, 33, 35, 37, 40, 44, 49, 50, 52, 54, 56, 64, 65, 67, 72, 75, 77, 78, 80, 84, 87, 90, 93, 94, 99, pismo do działu kadr k. 38, zawiadomienie k. 39, zawiadomienie z dnia 31 grudnia 2005 roku bez nr karty w aktach osobowych wnioskodawcy cz. (...), wyciąg z książeczki wojskowej k. 33 akt emerytalnych).

Oddział (...) był oddziałem elektrycznym, który obsługiwał wszelkie roboty elektryczne związane z ruchem kopalni, zasilaniem w energię elektryczną maszyn i urzędzeń na odkrywce i na zwałowisku, przesuwkami, przedłużaniem linii, kabli na odkrywce (dowód: zeznania świadka L. B. – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 13:05 do 13:45, zeznania świadka W. J. – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 45:47 do 46:29).

Wnioskodawca zajmował się przesuwkami przenośników, które są położone w wyrobisku lub na zwałowisku tzw. przesuwane przenośniki i dochodzą do nich przenośniki stałe, które trzeba przedłużać. Praca skarżącego polegała na obsłudze elektrycznej. Przenośnik to element związany z taśmą przenośnikową, po przenośniku biegały kable elektryczne od stacji napędowej, która jest bliżej kierunku prowadzenia urobku. Koparka przesuwała się po przenośniku, przenośnik przenosił węgiel. Wnioskodawca obsługiwał przenośniki przy przesuwce i skracaniu. P. przenośnika trwała około 2-4 dni. Praca była wykonywana na odkrywce. Skarżący nie otrzymywał dodatków stykowych. Do obowiązków wnioskodawcy należało także budowanie linii wysokiego napięcia oraz podłączanie maszyny pod prąd, wpinanie do stacji transformatorowej kabli. Jeśli był wydłużany przenośnik tzw. przesuwka to również były przedłużane kable co około 3 tygodnie (dowód: zeznania świadka L. B. – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 15:13 do 21:07, od 23:58 do 26:03, zeznania świadka L. J. – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 46:44 do 51:39, zeznania świadka W. J. – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 46:41 do 51:45, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 01:12:43 do 01:18:00).

Oddział (...) był to oddział przebudowy układu transportowego. Oddział był stworzony do przebudowy pochylni czyli zmian zasilania w węgiel do elektrowni i sprowadzenia maszyn z góry K. do zwałowiska wewnętrznego do wyrobiska obecnego. Wykonywał wszelkie czynności związane z przebudową maszyn i urzędzeń górniczych przesuwanymi z jednego miejsca na drugie. Wnioskodawca zajmował się zasilaniem urzędzeń i maszyn elektrycznych, zasilaniem przenośników podkoparkowych, przebudową przenośników pochylnianych, przemieszczaniem maszyn podstawowych, wydłużaniem zasilających wóz kablowy. Pracownicy nie otrzymywali dodatków stykowych. Praca była wykonywana od 7.00, a od 8.00 do 14.00-14.30 na odkrywce. Skarżący wykonywał swą pracę na obszarze od kopalni do elektrowni na wyrobisku.

Komórka (...) od 2006 roku zmieniła nazwę i obecnie jest to oddział pola B. (...) i zajmuje się utrzymaniem ruchu maszyn i urzędzeń w wyrobisku

Wnioskodawca od marca 2008 roku przez 4 lata miał płacone dniówki stykowe, przyjeżdżał wcześniej tj. o 6:45 pracując na 1 zmianę, a później przeszedł na system 4 –brygadowy zajmujący się utrzymaniem ruchu elektrycznego na całej odkrywce (dowód: zeznania świadka A. B. – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 29:31 do 38:13, zeznania świadka G. S. – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 01:06:11 do 01:10:11, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 01:18:15 do 01:22:00).

Na oddziale (...) wnioskodawca zajmował się utrzymaniem ruchu po stronie elektrycznej koparek, zwałowarek, usuwaniem awarii elektrycznych, był wzywany do usterek pracując w terenie przy koparkach, przenośnikach i zwałowarkach. Od 1 stycznia 2006 roku pracował na 1 zmianę, a od 1 stycznia 2008 roku w systemie 4- brygadowym zajmującym się utrzymaniem ruchu elektrycznego na całej odkrywce (dowód: zeznania świadka S. S. – protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 53:30 do 55:53, zeznania wnioskodawcy - protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku od 01:22:00 do 01:25:35).

Na posiedzeniu w dniu 17 listopada 2010 roku Komisja weryfikacyjna, uznała, że wnioskodawca w okresach:

- **od dnia 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku** stale przez 384 dniówki **jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach**, wykonującego prace elektryczne tj. na stanowisku wymienionym w dziale III pod poz. 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku,

- **od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku** stale przez (...) dniówek jako **rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach**, wykonującego prace elektryczne tj. na stanowisku wymienionym w dziale III pod poz. 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku (dowód: protokół z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej z dnia 15 kwietnia 2010 roku, k. 9 - 10 akt emerytalnych).

Na posiedzeniu w dniu 20 stycznia 2011 roku Komisja weryfikacyjna, uznała, że wnioskodawca w okresie:

- **od 1 stycznia 2006 roku do 23 stycznia 2007 roku** przez 264 dniówki jako **rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach**, wykonującego prace elektryczne tj. na stanowisku wymienionym w dziale III pod poz. 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku (dowód: protokół z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej z dnia 15 kwietnia 2010 roku, k. 13 - 14 akt emerytalnych).

Na posiedzeniu w dniu 28 marca 2012 roku Komisja weryfikacyjna uznała, że wnioskodawca w okresie:

- **od 1 sierpnia 1997 roku do 31 grudnia 2005 roku** stale przez 2026 dniówek jako **rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach**, wykonującego prace elektryczne tj. na stanowisku wymienionym w dziale III pod poz. 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku (dowód: protokół z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej z dnia 15 kwietnia 2010 roku, k. 11-12 akt emerytalnych).

W dniu 13 lutego 2014 roku (...) z siedzibą w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazała, że wnioskodawca jest zatrudniony od dnia 26 października 1982 roku do nadal i stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku, od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991 roku, od 1 sierpnia 1997 roku do nadal na stanowisku rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonującego prace elektryczne, to jest na stanowisku wymienionym w dziale III pod poz. 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku (dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej z dnia 13 lutego 2014 roku k. 8 akt emerytalnych).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie

W przedmiotowej sprawie organ rentowy przy ustaleniu wysokości emerytury wnioskodawcy zaliczył do stażu pracy górniczej okresy od 26 października 1982 roku do 24 kwietnia 1984 roku, od 9 maja 1986 roku do 31 sierpnia 1991, od 1 sierpnia 1997 roku do 28 lutego 2008 roku, od 21 lipca 2012 roku do 26 listopada 2015 roku w wymiarze jednokrotnym.

Pełnomocnik wnioskodawcy domagał się natomiast zastosowania do ww. okresów przelicznika 1,8 zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur, o których mowa w art. 50 a lub 50 e, stosuje się stosownie do treści art. 51 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50 d;
- 3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Z powyższego wynika, że przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej przelicznik 1,8 za każdy rok pracy stosuje się wyłącznie do pracy, o której mowa w art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Pracami, do których stosuje się przelicznik 1,8, zgodnie z art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy, jest praca w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębianiu szybów i robotach szybowych.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50 d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 nieobowiązującej ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 r., Nr 30, poz. 154). Wykaz ten obowiązuje jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Rozporządzenie wykonawcze nie może bowiem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowić muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności roszczeń emerytalnych ubezpieczonego. Innymi słowy, zastosowanie przelicznika 1,8 do pracy ubezpieczonego na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia wymaga by praca ta odpowiadała treści art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Reasumując, za pracę górniczą w wymiarze półtorakrotnym mogą być uznane tylko czynności wykonywane przez górnika, które zostały wskazane w załączniku numer 3 do rozporządzenia i na wskazanych tam stanowiskach oraz jednocześnie tylko takie, które spełniają warunki przepisu art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. bezpośrednio są związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl. LEX). Należy więc badać, czy ubezpieczony, żądający zaliczenia pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym, spełnia łącznie wszystkie wskazane w powołanych przepisach przesłanki: co do miejsca wykonywania pracy, co do rodzaju czynności i co do obsługi wskazanych w art. 50 d ust. 1 maszyn i urządzeń.

Przepis art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy stanowi o pracy w przodku na odkrywce, a więc oznacza to, że **przodek jest pojęciem węższym od pojęcia odkrywki**. Przepisy nie definiują jednak pojęcia przodka i prac przodkowych. Przyjęcie tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwałowaniem nadkładu (tj. związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek) nie odpowiada pojęciu "pracy przodkowej", wynikającej z wykładni przepisów art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego kwestionuje się również zasadność rozszerzania samego pojęcia przodka wydobywczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2011 roku, I UK 395/10). Pojęcie przodka musi być wykładane w sposób ścisły. Praca przodowa polega wyłącznie na urabianiu i ładowaniu urobku albo jest bezpośrednio związana z procesem urabiania urobku. Wskazać należy również, że pod określeniem "inne prace przodkowe" rozumieć trzeba inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1 (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nim orzecznictwo).

W ocenie Sądu wnioskodawca, nie sprostął obowiązkowi wykazania, że wykonywał w spornych okresach stale i w pełnym wymiarze pracę, o której mowa w art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy.

Przede wszystkim wskazać należy, że w załączniku nr 3 dziale III do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty wymieniono tylko 8 stanowisk, podczas gdy w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do tego rozporządzenia wymieniono 32 stanowiska pracy w kopalniach węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą. Ubezpieczony uważa, że dotyczy go stanowisko wymienione pod pozycją 7 w Dziale III załącznika nr 3 do rozporządzenia, to jest stanowisko rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujące prace mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń. Sąd tego poglądu nie akceptuje.

Z brzmienia art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej wynika, że w jego rozumieniu pracą górniczą jest zatrudnienie przy pracach bezpośrednio łączących się z procesami związanymi z wydobywaniem kopalin, polegającymi na pozyskiwaniu złóż siarki i węgla brunatnego na odkrywce, a więc zatrudnienie przy pracach ściśle górniczych, do których zaliczono roboty górnicze przy urabianiu i ładowaniu (w tym strzałowe i odwadniające), roboty transportowe przy przewozie nadkładu i złoża, miernicze oraz bieżące prace konserwacyjne utrzymujące sprawność techniczną agregatów i urządzeń wydobywczych. Potwierdza to również wykaz stanowisk stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia, wymieniający wśród stanowisk, na których wykonywana jest praca górnicza w zakresie elektromontera maszyn i urządzeń górniczych na odkrywce, elektromontera zatrudnionego w stałej grupie remontowej na odkrywce (pkt 4) oraz elektromontera i pomiarowego urządzeń automatyki i łączności na odkrywce (pkt 5). I takie stanowiska zajmował skarżący w spornych okresach.

Wnioskodawca nie wykonywał prac bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku. Nie wykonywał także prac przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach. Należało zatem zbadać, czy wykonywał inne prace przodowe w rozumieniu art. 50 d ust. 1 ustawy.

Zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania, że czynności wykonywane przez ubezpieczonego były świadczone wyłącznie w przodku. Ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie Sąd dokonał na podstawie dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego i zeznań świadków L. B., A. B., L. J., W. J., S. S., G. S. oraz samego wnioskodawcy, którzy w sposób przekonujący wskazali jakie czynności w spornych okresach faktycznie wykonywał skarżący. Podkreślenia wymaga, że zeznania wyżej wymienionych były spójne z charakterystyką stanowiska pracy sporządzoną przez pracodawcę odwołującego.

Nadto należy zauważyć, że wnioskodawca wykonywał swe obowiązki na obszarze całej odkrywki, a nie tylko w przodku. Z ustaleń Sądu wynika, że czynności skarżącego nie były związane jedynie z obsługą koparek maszyn podstawowych. Wnioskodawca dokonywał wpinania kabli do stacji transformatorowych, zakładał linie wysokiego napięcia, usuwał awarie, zajmował się stacjami zasilającymi, które nie stanowiły integralnej części koparek ani zwałowarek, a nadto kontrolował prawidłowość działania kabli zasilających. Oczywistym dla Sądu jest zatem ze względu na miejsce położenia tych urządzeń, że czynności świadczone przez ubezpieczonego nie mogły być realizowane jedynie w ograniczonym obszarze przodka. W takiej sytuacji, jak wskazał Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 11 marca 2016 roku w sprawie III AUa 736/15, brak jest podstaw do zaliczenia pracy ubezpieczonego jako pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym z przelicznikiem 1,8. Prace elektryczne związane z obsługą i konserwacją koparek i zwałowarek, nie były bowiem przez wnioskodawcę realizowane stale i w pełnym wymiarze.

Tym samym praca ubezpieczonego w spornych okresach na stanowiskach elektromontera, elektromontera pozostałych urządzeń górniczych, elektromontera przenośników wielkogabarytowych i elektromonter maszyn i urządzeń górniczych niesłusznie została uznana przez pracodawcę za zatrudnienie na stanowisku rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonującego prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych urządzeń. Nieprawidłowe jest zarówno świadectwo pracy górniczej wystawione przez pracodawcę, jak i stwierdzenia zawarte w protokole Komisji weryfikacyjnej, oceniającej pracę wnioskodawcy w całym spornym okresie.

Należy dodać, że wnioskodawca nie prowadził obsługi elektrycznej maszyn podstawowych tj. koparek, zwałowarek, taśmociągów. Do zakresu jego obowiązków należało przesuwanie, przedłużanie, skracanie linii i kabli zasilających maszyny podstawowe, przenośniki taśmowe, zajmował się stacjami energetycznymi kontenerowymi, usuwaniu awarii. Wnioskodawca wykonywał te prace na terenie odkrywki, zwałowiska, nie tylko w przodku.

Nadto należy wskazać, że powyższe prace wykonywane przez skarżącego w spornych okresach zostały wymienione w zał. Nr 2 poz. 4 rozporządzenia, w którym wymienione stanowiska elektromonter maszyn i urządzeń górniczych oraz elektromonter zatrudniony w stałej grupie remontowej na odkrywce. Natomiast w zał. Nr 3 pkt 7 powyższego rozporządzenia nie wymieniono stanowiska elektromontera sieci elektroenergetycznych lub pozostałych urządzeń, a jedynie wymieniono prace elektryczne na koparkach i zwałowarkach. Poza tym na oddziale (...) pracę wnioskodawca wykonywał zarówno w przodku, jak i poza nim, bowiem prace które wykonywał jego oddział były prowadzone na terenie całej odkrywki.

Na marginesie należy dodać, że jedynie przez krótki okres czasu otrzymywał dodatek stykowy, który otrzymywali pracownicy zatrudnieni przy maszynach podstawowych tj. koparkach, zwałowarkach. W późniejszym okresie już go nie dostawał. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka, który wskazał, że to czy pracownicy otrzymywali dodatek stykowy nie zależało od pracy w przodku przy maszynach (...), bowiem jak sam wskazał **jedynie** pracownicy pracujący przy maszynach podstawowych otrzymywali dodatek stykowy. Ponadto wnioskodawca pracując w systemie 4-zmianowym przy maszynach podstawowych nie wykonywał jej w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.